

**Sayın Başkan,
Meclisimizin Değerli Üyeleri,
Meclisimizin Saygıdeğer Onur Üyeleri,
Değerli Misafirler ve
Kıymetli Medya Mensupları,**

Temmuz ayı meclis toplantımızda görüşlerimi sizlerle paylaşmadan önce hepinizi şahsım ve Yönetim Kurulumuz adına saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

İç barış, huzur ve hoşgörü ortamında Ramazan Bayramı'nı tam geride bırakmışken Urfa Suruç'tan ve Adıyaman'dan gelen kanlı terör eylemi hepimizin yüreklerini yakmış durumda. Terör fay hattı, coğrafya ayırt etmeksizin dünya ve bölge barışını her geçen gün daha fazla tehlikeye atmaktadır. Terörden çok çekmiş bir millet olarak bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da birlik ve beraberlik ruhu eşliğinde her türlü hunhar saldırının üstesinden geleceğimize yürekten inanıyorum.

Toplum olarak çok dikkatli ve sağduyulu davranmamız gereken bir dönemden geçiyoruz. Terörün arzu ettiği karamsarlığa izin vermeden, terörden beslenmek isteyen güçlere fırsat vermemeliyiz. Bu acılı ve zorlu süreci ancak el ele vererek aşabiliriz.

İstanbul Sanayi Odası olarak, ülkemize yönelik bu son terör saldırılarını lanetliyor, hayatını kaybeden yurttaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyoruz.

Borsa İstanbul Genel Müdürü Sayın Tuncay Dinç, "Ekonomimizi ve Sanayimizi Güçlendirme Yolunda Borsa ve Sermaye

Piyasalarının Sahip Olduğu Potansiyel ve Sunduğu Fırsatlar” konulu bu ayki meclis toplantımıza katıldığınız için teŖekkür ediyor, hoŖ geldiniz diyorum. Borsa İstanbul’un Genel Müdürlük görevini kısa bir süre önce üstlenen Sayın Dinç’i Ŗahsım ve İstanbul Sanayi Odası adına tebrik ediyor, çalışmalarında başarılar diliyorum.

Üretime odaklı yeni ekonomi anlayışının yoğun şekilde tartışıldığı bir dönemden geçerken ekonomimizi ve sanayimizi güçlendirme yolunda sınırlı finansal kaynakların getirdiği engelleri aşmak biz sanayiciler için son derece önemli.

Bugün burada ele alacağımız gibi, mali piyasaların diğer unsuru olan bankalarla kıyaslandığında; sermaye piyasalarında tasarrufların yatırımlara dönüşmesi doğrudan ve daha düşük maliyetlerle gerçekleştiriliyor.

Nitekim birçok araştırma, aktif ve sağlıklı işleyen sermaye piyasalarının, uzun vadeli sürdürülebilir büyümenin en önemli itici güçlerden biri olduğunu ortaya koymaktadır. Bunun başlıca nedenleri: Ekonomide finansman çeşitliliğinin artması, risklerin azaltılması ve belki de en önemlisi, tasarrufları artırıcı etki sağlamasıdır. İşte bu nedenle biz sanayicilerin sermaye piyasası kuruluşlarıyla yakın ilişkiler içinde olmamız, en fazla ihtiyaç duyduğumuz konuların başında geliyor.

Kısa bir süre önce açıkladığımız birinci ve ikinci İSO 500 verilerinde, sanayi Ŗirketlerimizin ne denli yüksek borç/öz kaynak oranları ile faaliyet yürüttüklerini gördük. Yine sanayi Ŗirketlerimizin esas faaliyetlerinden elde ettikleri kazanımların neredeyse yarısına yakınına finansal giderlere harcadıkları, bu araştırma kapsamında açıkça görülüyor.

Dolayısıyla bugün burada değerli konuğumuzla birlikte ele alacağımız ana gündem maddesinin, sanayicilerimiz için oldukça hayati ve ciddi bir konu olduğunun altını özellikle çizmek istiyorum.

Sayın Başkan ve Değerli Meclis Üyeleri,

Bu ayki ana gündem maddemizle ilgili görüşlerimi sizlerle paylaşmadan önce, Türkiye ve dünya gündemindeki bazı gelişmelere kısaca değinmek istiyorum.

Ülkemizde uzun zamandır yaşanan kısır tartışmalar sanırım hepimizi yormuş durumda. Artık kurtulmak istediğimiz bu yorgunluk ve toplumsal enerji kaybının panzehri uzlaşmadır desem abartmış olmam. Ekonomiye yeni bir ivme kazandırmak, toplumsal enerjiyi artırmak, siyaseti çözüme odaklı hale getirmek, dış dünyada itibarımızı artırmak için bugünlerde gerçekten en fazla uzlaşmaya ihtiyaç duyuyoruz.

Bu anlayıştan hareketle, 7 Haziran seçimleri sonrası ortaya çıkan meclis aritmetiğinden uzun vadeli, istikrarlı bir sonuç çıkartmak gerekiyor. Bir sanayici olarak en azından ekonomi adına böyle olumlu bir sonuca ihtiyaç duyulduğunu ifade etmek istiyorum. Her şeyden önce tüm siyasi partilerimiz sabırla, bardağın dolu tarafına bakan bir anlayışla toplumun kendilerinden beklediği uzlaşmayı sağlamalı ve yeni riskleri göğüslemeye gerek bırakmayacak bir sonuca ulaşmayı hedeflemelidir.

Son seçimlerden sonra ülkemizde koalisyon tartışılıyor. Bu tartışmalarda geçmişteki deneyimlere de çok sık atıflar yapılıyor. Şu bir gerçek: Geçmiş dönemlerin siyasi parti

koalisyonları toplumun hafızasında pek olumlu izler bırakmamıştır. Ancak geçmiş dönemlerdeki koalisyonların özellikle zayıf makroekonomik dengeler üzerine inşa edildiğini de dikkatlerden kaçırmamak gerekiyor.

Bugün kamu maliyesi başta olmak üzere Türkiye'nin makroekonomik dengeleri güçlü bir yapıya sahip. Geçmişin olumsuzluklarla dolu hatıraları bugünkü ihtiyaç duyulan koalisyon arayışlarını gölgelememelidir. Bugünün gerçeklerini dikkate almayan, sadece geçmişe odaklı bir yaklaşımla şimdilerde ihtiyaç duyulan uzlaşma ve siyasi koalisyon kurulamaz.

İnsan nasıl aynı nehirde iki kez yıkanamaz ise, geçmişteki koalisyonlardan kaynaklanan olumsuzlukların bugün ve yarın da aynı şekilde yaşanacağına inanmak doğru bir yaklaşım değildir. Bugünün Türkiye'si çok farklı bir Türkiye. Geçmişe oranla ekonomisi daha dışa açık. Turizm başta olmak üzere iş, eğitim ve teknoloji aracılığıyla insanları dünyaya daha entegre bir Türkiye var.

Bugünün Türkiye'sini farklı kılan, ekonomiye dair rakamlara da dikkat edilmeli. Gayri safi milli hasılası 800 milyar doları bulmuş, dış ticaret hacmi 400 milyar dolara ulaşmış bir Türkiye gerçeği var. Bu bir başarı ama bu başarıdan kaynaklanan çok önemli bir sorunumuz da var. O da şu: Türkiye'nin belirttiğim bu ekonomik altyapısıyla zihinsel üstyapısı arasında derin bir uyumsuzluk var. Ankara kaynaklı sorunların temelinde de bu yatmaktadır. Ekonomik altyapıyla zihinsel üstyapıyı uyumlu hale getirecek adımlar bir an önce mutlaka atılmalı. O zaman

göreceğiz ki sorunlar gerilmeden, kasılmadan, uzlaşma ortamında çözülebiliyor.

Özetle dünya ve Türkiye gerçeklerinin herkesi sorumlu davranmak zorunda bıraktığı bir dönemdeyiz. Toplumsal uyumsuzluklar ekonomik risklerimizi artırıyor. Tüm siyasi partilerimizin milli iradenin ortaya koyduğu tercihten hareketle sorumlu davranacağına inandık, inanmaya da devam edeceğiz.

Sayın Başkan ve Değerli Meclis Üyeleri,

Son yıllarda etrafımızdaki coğrafyalardan içimizi karartacak, bizleri umutsuzluğa sevk edecek olumsuz haberler alıyorduk. Bayram öncesi yaşanan iki olumlu gelişmeyle gidişat pozitif yönüne dönmeye başladı. Önce Batı'daki komşumuz Yunanistan'da borç sorunu konusunda alacaklılarla anlaşmaya varıldığı açıklandı. Avrupa ekonomileri kadar bizim ekonomimizi de yakından ilgilendiren bu krizin bir felaket senaryosuna dönüşmeden çözülmüş olması herkesi şimdilik rahatlatmış durumda.

Yunanistan'daki bu gelişmeyi takiben aynı hafta içinde Doğu'daki komşumuz İran ile ilgili de tarihi önemde bir gelişme yaşandı. İran ile 5+1 ülkelerinin nükleer anlaşmaya varmış olması, bu ülkenin yeniden dünyayla bütünleşmeye başlaması ekonomimiz açısından hiç kuşkusuz olumlu bir gelişmedir.

İran'a uygulanan ambargoların kalkmaya başlayacak olmasıyla birlikte ikili ticari ilişkilerimiz yeni bir ivme kazanacaktır. Bu

anlaşma öncesi özel sektörümüz uygulanan ambargolar nedeniyle İran'la ekonomik ilişkilerde tereddüt ve korkular yaşamaktaydı. İşte bu anlaşmayla bu olumsuz hava geride kalıyor.

İran büyük nüfusu ve pazarıyla Türkiye'ye birçok sektör için yeni fırsatlar sunacak. Bu anlaşmayla dünya enerji fiyatları da istikrarlı ve olumlu bir seyir izleyecek. Bu da bizim için önemli. Sınır ticareti açısından bu anlaşmanın önemine baktığımızda, İran ile önümüzdeki aylarda sınır ticaretimizin güçlenmeye başlayacak olması Doğu sınırlarımızdaki yöre insanının hayatına olumlu katkı yapacaktır.

Bu arada çözümsüzlüğüyle dikkat çekmiş olan Kıbrıs Sorunu konusunda da Ada'dan olumlu haberler dünyaya yayılıyor. Son zamanlarda yürütülen kapsamlı müzakereler bağlamında mülkiyet, AB, ekonomi ve yönetim gibi konularda her iki toplumun temsilcilerinin önemli anlaşmalara vardığı iddia ediliyor. Kıbrıs'taki bu olumlu ivmenin önümüzdeki aylarda kalıcı bir antlaşma ile sonuçlanması barış adına önemli bir kazanım olmanın yanısıra Türkiye-AB ilişkilerine de şüphesiz olumlu katkı yapacaktır.

Sayın Başkan ve Değerli Meclis Üyeleri,

Şimdi de sizlerle ana gündem maddemize yönelik düşüncelerimi paylaşmak istiyorum.

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası olarak yola çıkan, 2013 yılında ise bir dönüşüm yaşayarak Borsa İstanbul olarak yoluna devam eden bu güzide kurumumuz, bugün faaliyetlerini üç kıtaya genişletirken, küresel bir borsaya dönüşme konusunda hızla önemli mesafeler kat etmektedir.

Borsa İstanbul'un sermaye piyasalarımıza derinlik kazandırma ve İstanbul'u güçlü bir finans merkezi haline getirme çalışmalarını takdirle karşılıyoruz. Borsa İstanbul'un Genel Müdürü Sayın Tuncay Dinç'in sahip olduğu değerli bilgi ve birikimle Borsa İstanbul'un daha büyük başarılarla doğru yol almakta olduğuna da yürekten inandığımı burada sizlerle paylaşmak istiyorum. Sayın Dinç'in ekonomimizi ve sanayimizi güçlendirmek için borsa ve sermaye piyasalarının sunacağı fırsatlara dair görüş ve düşüncelerini ilgi ve heyecanla dinleyeceğimizi de özellikle vurgulamak istiyorum.

Sanayicilerin, borsa ve sermaye piyasalarının sunduğu fırsatlara açık olması onlara gerçekten de kayda değer imkânlar sunuyor. Fırsatlara değinirken, ilk akla gelen elbette uzun vadeli ve düşük maliyetli bir finansmana ulaşma imkânıdır. Burada bir hususun özellikle altını çizmek istiyorum: Ülkemizde iç tasarruf oranı yüze 13'lerde. Bu oran her zaman ifade ettiğimiz gibi maalesef çok düşük.

Şimdi sadece tasarruf oranı açısından değil, özel sektörün borçları açısından da duruma bakmak gerekiyor. Kabul etmek gerekiyor ki; sermaye piyasaları ekonominin geneliyle kıyaslandığında istenen hızda büyümemiştir. Reel sektör

finansmanı çoğunlukla bankalar eliyle yurtdışından edinilen dış kaynaklara dayanmaktadır. Özel sektörümüz bundan dolayı 285 milyar dolarlık ağır bir borç yükünün altındadır. O halde; Türkiye’de sermaye piyasaları daha gelişkin olsaydı, özel sektör finansmanı daha yüksek oranlarda yurtiçi tasarruflara dayanabilir ve bugün telaffuz ettiğimiz düzeyde bir kur riskimiz olmayabilirdi.

Ekonomiyi canlandıracak yatırımların yapılması, istihdam ve katma değer yaratılarak kaliteli bir büyümenin sağlanması, özetle yeniden üretim ekonomisine dönüş, artık hepimizin ortak arzusu haline gelmiş durumda. Ancak bu arzunun fiiliyata geçmesi açısından sanayicimizin finansman sorununun çözümlenmesi önemini korumaya devam ediyor. Malumu bir kere daha vurgulayacak olursam; sanayicilerimiz sermaye ihtiyaçlarını önemli ölçüde banka kredileriyle karşılamaya çalışıyor. Fazla söze gerek yok, hepimiz yaşıyoruz, bunun da ağır bir bedeli var. Kısa vadeli bu çözümlerin maliyetinin yüksekliğini, konuşmamın başında da ifade ettiğim gibi, İSO 500 sonuçlarında da görüyoruz.

Bu sorunumuza dikkat çekerken, yeterince değerlendirilmeyen bir potansiyele işte bu noktada değinmek istiyorum: Türkiye’yle benzer özelliklere sahip ekonomilere baktığımızda borsalarda işlem gören şirketlerimizin GSYH’ye oranının çok düşük düzeylerde olduğunu görüyoruz. Burada değerlendirilmeyi bekleyen güçlü bir potansiyel var.

Bu potansiyel var olmakla birlikte, şirketlerimizin bu potansiyeli değerlendirmesi ve sermaye ihtiyaçlarını uzun vadeli ve düşük masraflı araçlarla karşılaması, borsa ve

sermaye piyasalarıyla ilgili bilgi ve deneyimlerinin artarak, endişelerinin giderilmesine bağlıdır.

Şirketlerimizin halka arz yoluyla finansman ihtiyaçlarını karşılamakta çekingen davranmalarını, bu hususta endişeler taşımalarını doğal buluyorum. Şirket yapısında kapsamlı bir dönüşüm gerektiren bu büyük adımı atmamak kolay değil. Bu yolda güven artırımı konusunda Borsa İstanbul'a önemli görevler düşmektedir.

Sayın Başkan ve Değerli Meclis Üyeleri,

Şimdi, Türkiye'de yatırım uzmanlığı ve finansal okuryazarlığı geliştirme yönündeki ihtiyacımıza, değinmek istiyorum: Son 10 yıllık dönemde devlet iç borçlanma senetlerinde azalan faizler nedeniyle bu enstrümanları terk eden tasarruf sahiplerinin büyük ölçüde mevduatlara yöneldiği görülmektedir. Oysa aynı dönemde mevduatlarda da faizlerin artması söz konusu değildir; üstelik enflasyon da hedefin üzerinde seyretmektedir.

Ülkemizde sermaye piyasalarının yeterince derinleşmemesinde ve tasarruf sahiplerinin menkul kıymetlerden ziyade mevduata yönelmesinde sermaye piyasaları konusundaki bilgi eksikliklerinin de payı olduğunu düşünüyoruz. Bu anlamda finansal eğitim ve finansal tüketiciyi koruma yönünde politikalar önem taşımaktadır. Finansal okuryazarlık arttıkça yatırımcıların risk değerlendirme yeteneklerinin gelişebileceğini ve kendi koşullarına uygun

yatırım araçlarına yönelmelerini sağlamanın mümkün olacağına inanıyoruz.

Borsa İstanbul'un Genel Müdürü Sayın Tuncay Dinç'in bu konudaki çabalarını da takdirle karşılarken İstanbul Sanayi Odası olarak, sanayi kongrelerimizin stratejik ortağı Borsa İstanbul ile bu konuda da her türlü işbirliğine açık olduğumuzu burada özellikle ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan ve Değerli Meclis Üyeleri,

Ana gündem maddemizle ilgili düşüncelerimi bu şekilde ifade ettikten sonra şimdi bir başka konuya geçmek istiyorum.

İstanbul Sanayi Odası olarak Türk sanayisinin fotoğrafını çekerek sonuçlarını kamuoyuna duyurmaya devam ediyoruz. Geçen ay "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasını yayınlamıştık. Bu çalışmanın ardından "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırması sonuçlarını da geçtiğimiz günlerde kamuoyunun dikkatine sunduk.

Her yıl olduğu gibi, araştırmamızın sonuçlarını siz değerli meclis üyelerimiz ile de paylaşacağız.

Nispeten daha küçük ölçekli kuruluşların performansının mercek altına alındığı "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının 2014 yılı sonuçlarına baktığımızda, Türkiye'nin geleceğine yön verecek olan bugünün küçük ve orta boy şirketlerinin yönlendirilmeleri ve desteklenmeleri halinde Türkiye ekonomisi için çok daha yüksek ve kaliteli katkı sağlayacaklarını söyleyebiliyoruz.

Şöyle ki İkinci 500 kuruluşun esas faaliyet karlarında istikrarlı bir artış söz konusu. Üretimden satışlarından da enflasyonun üzerinde bir artış var.

Karlılık verileri ve finansal giderlerinde de olumlu bir tablo ile karşı karşıyayız. Finansman giderlerinde sağlanan düşüş, finansal dalgalanmaların yüksek seyrettiği bir yılda, şirketlerin özellikle finansman anlamında geçmiş yıllara göre daha yaratıcı ve verimli bir yol izleyebildiklerini göstermesi açısından oldukça sevindirici.

Diğer taraftan İkinci 500'ün borçlanma hızında 2014'te yavaşlama söz konusu. Bu veri, kaynak kıt olunca, şirketlerin işletme sermayesini daha iyi kullanmaya başladıklarını göstermesi açısından da dikkat çekici.

Yine şirketlerin özellikle mali borçlarda kısa vadeli borçlarının azalmaya başladığını, uzun vadeli kaynak bulma imkanlarının artmış olduğunu görmekteyiz. Borç yönetimi ve sürdürülebilirliği açısından bu da İkinci 500'ün bu yıl dikkat çeken iyileşmelerinden biri olarak gösterilebilir.

Ne var ki, dünya ortalaması yüzde 70 civarında olan borç/özkaynak oranının, 2014'te bir önceki yıla göre azalmasına rağmen halen yüzde 150'lerin üzerinde olmasını da görmezden gelemeyiz.

Ülkemiz sanayi sektörünün yüksek katma değer ve ileri teknoloji temelinde bir dönüşüm geçirmesi, ekonomik büyümenin sağlıklı ve sürdürülebilir bir patikaya oturması açısından vazgeçilmez bir ihtiyaç. Bu bağlamda Ar-Ge harcamalarının üretimden satışlara oranla geçen seneye göre hafif bir artış göstermesine rağmen halen yüzde 0,31 gibi düşük seviyelerde kalması, bu alanda henüz yeterli yol alamadığımızı ortaya koymaktadır.

Özellikle küçük ve orta büyüklükteki şirketlerimiz, sorunlarını kalıcı bir çözüme kavuşturdukları takdirde, ekonomimiz; istihdamdan katma değere, ihracattan teknolojik dönüşüme kadar birçok konuda özlemini duyduğumuz bir noktaya hızla ulaşacaktır.

Sayın Başkan, Meclisimizin Değerli Üyeleri, Kıymetli Onur Üyelerimiz ve Değerli Medya Mensupları,

Sözlerimi burada noktalarken; Değerli Konuğumuz Sayın Tuncay Dinç'e tekrar hoş geldiniz diyor, hepinizi, şahsım ve yönetim kurulumuz adına bir kere daha saygıyla ve sevgiyle selamlıyorum.